

AKIT MINDENKI SZERET
Sári József zongoraművei CD-felvételen

Prelude, interlude, postlude: III. Postlude (3:37)

Episodi (7:00)

Alienated quotations: I. Pensieroso (3:02)

Alienated quotations: II. Lento (3:22)

Alienated quotations: III. Gioioso (3:13)

imaginary variations: I. Allegro molto (0:27)

Imaginary variations: II. Allegretto (1:26)

Imaginary variations: V. Allegro molto (1:15)

Imaginary variations: VI. Lento, libero (2:11)

Imaginary variations: VIII. Allegro (0:58)

Four inventions: I. Alla burla (2:48)

Four inventions: II. Con espansione (1:39)

Four inventions: III. Accurabilmente (2:20)

Four inventions: IV. Capriccioso (3:04)

Prelude, interlude, postlude: I. Prelude (2:57)

Prelude, interlude, postlude: II. Interlude (5:06)

Prelude, interlude, postlude: III. Postlude (3:37)

In girum imus nocte...(„We go round and round in the night...”) (3:51)

Tractatus (7:06)

Imaginary variations: VIII. Allegro (0:58)

(BMC CD 388)

A szeretet: időfüggetlen személyiségformáló érzés. Láthatatlan kapocs, amely imaginárius közösségbe foglal szimpatizánsokat, „szabad vegyiérték-karjaival” pedig képes osztódva terjedni. Atmoszféra-teremtő. Megtapasztalhattuk ezt azon a két koncerten, amelyen utoljára lehettünk egy légkörben Sári József zeneszerzővel. A 90. születésnap (2025. június 23) emlékezetessé tételéhez járult hozzá a „Bach 340 és Sári 90” február 21-én a Zeneakadémia Solti termében (az előadó, Borbély László 41. születésnapján), és a „Visszatekintés” című est június 14-én a BMC koncerttermében (talán nem véletlen a dátum, Bach kedvenc számára emlékeztetve).

Sári József
(hvg.hu)

„Téged mindenki szeret” – mondta Hollós Máté a zongoraest bevezetőjében, s ez a szeretet mutatkozik meg abban is, hogy a zongoraműsört rögzítő hangfelvétel megjelenését a 91. születésnapjára időzítették (tehát nem születésének 91. évfordulójára!). Jelen idejű ez az érzés – és remélhetőleg az marad még sokáig. Ehhez ad segítséget Borbély László felvétele, amely azok közé tartozik, amelyeket kulcsként értékelhetünk az alkotó életművének „várához”. (Hasonló kulcsot Ittész Gergelynek köszönhetünk, aki sokat tett és tesz Sári fuvolaműveinek megismertetéséért idehaza és külföldön egyaránt. Vajon hány kulcsra van még szükség ahhoz, hogy teljes pompájában csodálhassuk a grandiózus építményt?) A Bach-Sári műsorhoz képest átstrukturált a felvételen a kompozíciók sorrendje. Keletkezésük időrendjét tekintve afféle „hídforma”, vagy még inkább palindroma. Hármasság tagolódású: az első „fejezetben” visszafelé haladunk az időben (1992, 1977, 1968), a harmadikban előre (1979, 1982), a centrumban a 21. századi darabok kaptak helyet (2009, 2003). NB. a legkésőbbi darab címe Vergilius egy palindrom-sorát idézi. A sorrend-összeállítást a művek közötti belső összefüggések is indokolják.

Vannak felvételek, amelyekre „lemezbemutató koncertekkel” hívják fel a figyelmet – ezúttal a hangverseny a primer-élményforrás, mármint, hogy annak a teremnyi hallgatónak, akik részesei lehettek (esetleg a média jóvoltából továbbiak érdeklődését is felkelthette). Ebből következik, hogy az augusztusban készült felvételen kiforrott interpretáció került rögzítésre! Viszont nem lenne haszontalan, ha minél több lemezbemutató koncerten kamatozna az előadó befektetett munkája, és minél többször megélhetné azt, hogy sikerül a komplex zenei anyagokkal élményt adni a mindenkori közönségnek, rávilágítva: a napjainkban is íródó zenetörténet utolsó fejezetei is méltóak az érdeklődésre.

Ritkán esik szó a felvételek ismertetőszövegéről, többnyire érthetően. Ezúttal viszont érdemes részletesebben foglalkozni azzal a tanulmánnyal, amelyet „Sári József univerzuma” címmel Borbély László írt. Miközben sorra veszi a műsorszámokat, gyakran tesz olyan általánosító megállapításokat, amelyek az életmű alapos ismeretéről tanúskodnak. Minden bizonnyal része van ebben annak, hogy – miként rövid életrajzában olvashatjuk – „Sári Józseffel több éven át dolgozhatott együtt az ezen a lemezen hallható válogatáson”. Mesterkurzus lehetett a javából, amit csak irigyelni lehet. No nem a zongoraművésztől a különleges kapcsolatot – hanem azt a kivételes „ablaknyitást”, amely nem

csupán bepillantást jelentett, hanem hosszantartó vendégeskedést biztosított neki az Alkotó műhelyében. Ilyen meggondolásból az ismertetések autoanalízis-mozzanatokban gazdag forrásanyagnak tekinthetők, amelyeknek a közelébe sem férközhet az Arany János-i „gondolta a fene” gesztus. Az elemzéseknek köszönhetően egy külső körön mégiscsak részesei lehetünk Sári József személyes megjegyzéseinek – aki próbálta, tudja: nem egykönnyen lehetett rávenni, hogy saját műveiről (akár elkészülről, akár „bontakozó”-ról) beszéljen, általában ügyesen elterelte a szót, kapcsolódó témára – ráadásul mindig olyan mondandót választva, ami önmagában érdekes és értékes volt, tehát, mintegy megakadályozta az érdeklődőt abban, hogy megpróbálja visszaterelni az eredeti témakörbe... Műveltsége, széles látóköre példázatok tárházát kínálta – és legfeljebb utólag vehette észre valaki, hogy a „terelő” történetek sorába néha olyanok is kerültek, amelyek őt akkortájt aktuálisan foglalkoztatták. Akár bevallotta, akár nem: szeretett rejtőzködni, pontosabban, a magamagát-leleplezést olyan absztraháltan tenni, hogy ne tűnjék evidenciának.

Borbély László idézi, amit a szerző az Elidegenített idézetek kapcsán mondott: „A harmadik tétel második felében végül *leleplezem* magam”. Az ilyen, elsőkézből-kapott utalások minden bizonnyal megkönnyítették számára a Sárira mindig jellemzően áttekinthető-rendezett kottaképben az érzelmi-indulati tájékozódást, és hozzájárultak ahhoz, hogy azok számára „meglepő” tartalmi elemzéseket adjon, akik némiképp tanácstalanul nézik a rendezett kottaképet. Költői képekben, szélsőséges jelzőkben gazdag az olvasnivaló – és ugyanezt az átgondolt értelmezést fejezi ki játékaival! Egymást hitelesíti a hallott interpretáció és a szavakba foglalt „program”. A szerzői szándékok értése nélkül aligha lehetne ennyire – némi túlzással – „poétikus” elemzéseket írni – de ami ennél sokkal fontosabb: ezeket a szavakba foglaltakat hitelesíti a hangzás!

Akire élőként gondolunk, születésnap ünnepeltként megajándékozta az érdeklődőket alkotói műhelyének remekeivel. Teszi ezt olyanok közreműködésével, akiknek módjuk volt/van kimutatni szeretetüket: a zongoraművész teljesítményével és a kiadványt megjelentető BMC-vel. És mostantól hallgathatjuk – mindazok, akik az ismeretség széles skálájának bármely pontján helyezkednek el.

Fittler Katalin